

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท กรีไทย จำกัด กับพวก) เพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

กระทรวงยุติธรรมได้ส่ง เรื่อง ส่งถ้อยคำสำนวนเพื่อวินิจฉัย ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ตามคำร้องของจำเลย บริษัท กรีไทย จำกัด กับพวก ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๒๗๑๓/๒๕๕๒ โดยจำเลยเห็นว่า การที่ศาลจะวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีนี้ศาลจำเป็นต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ มาประกอบการพิจารณาพิพากษา ซึ่งเป็นกฎหมายที่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ วรรคสอง

ตามคำร้องสรุปความได้ว่า บริษัทเงินทุนสินอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท กรีไทย จำกัด กับพวก ในข้อหากระทำผิดเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงิน และค้ำประกัน โดยขอให้ จำเลยร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๕๕,๓๓๑,๕๐๖.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของเงินต้นจำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้ ให้โจทก์เสร็จสิ้น

บริษัท กรีไทย จำกัด จำเลยและผู้ร้องได้ให้การต่อสู้ว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง เพราะเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ และเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ใช้บริการของธุรกิจดังกล่าวซึ่งเป็นผู้บริโภค ไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ แต่มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะองค์กรของ ฝ่ายบริหารมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยและข้อปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน เรียกเก็บได้จากผู้กู้ยืมเงิน โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น มิได้มี บทบัญญัติกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องขอความเห็นจากองค์กรอิสระซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริโภคก่อนแต่อย่างใด แม้จะเป็นกฎหมายที่ออกมาก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ก็ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ในมาตรา ๓๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น มาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญจึงมีผล ใช้บังคับทันทีที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา

บริษัทเงินทุนสินอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) โจทก์ ได้ยื่นคำร้องคัดค้านว่า คำร้องของบริษัท กรีไทย จำกัด ที่ขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการกระทำเพื่อประวิงคดีให้ล่าช้า และทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ร้องไม่เคยชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยให้กับโจทก์เลย อีกทั้งโจทก์ได้ฟ้องผู้ร้องเป็นคดีล้มละลายและอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ด้วย ประกอบกับกรณีเช่นเดียวกันนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วคือ คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งผ่านกระทรวงยุติธรรมมาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงรับไว้ในสารบบเพื่อวินิจฉัยในประเด็นที่ว่าพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคสอง หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ฯ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี มีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑)

(๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้

ฯลฯ

การกำหนดตามมาตรานี้ จะกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุนหรือตามประเภทการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน หรือประเภทกิจการที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียก หรือจะกำหนดวิธีการคำนวณและระยะเวลาการจ่ายหรือระยะเวลาเรียกเก็บได้”

เห็นได้ว่ามาตรา ๓๐ บัญญัติให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ ซึ่งเป็นมาตรการทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง โดยมีความประสงค์ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลด้านการเงินของประเทศให้ดำเนินไปตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนและก่อให้เกิดเสถียรภาพในระบบสถาบันการเงินอย่างแท้จริง รวมถึงประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนรวมให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น ดังเห็นได้จากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกหลายครั้งอย่างต่อเนื่อง

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่
ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อ
คุ้มครองผู้บริโภค”

การที่มาตรา ๕๗ วรรคแรก บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัตินั้น เป็นหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในทางปฏิบัติยังเป็นรูปธรรมนั้น
ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่จนถึงบัดนี้รัฐสภายังไม่บัญญัติกฎหมายดังกล่าวออกมาใช้ องค์การอิสระ
ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคที่จะมาทำหน้าที่ตามวรรคสองของรัฐธรรมนูญจึงยังไม่มี เมื่อยังไม่มี
ทั้งกฎหมายและองค์การอิสระดังกล่าว การคุ้มครองสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๕๗ จึงเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้นพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ
เครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ จึงไม่ได้เป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๕๗ แต่เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่อง
ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จึงไม่เกี่ยวข้องกับ
สิทธิของบุคคลในฐานะผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗
แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗
วรรคสอง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ